

शरदाप्रवेशिका

EINE KURZE EINFÜHRUNG IN DIE ŚĀRADĀ-SCHRIFT

© WALTER SLAJE und
JÜRGEN HANNEDER

EINFÜHRUNG

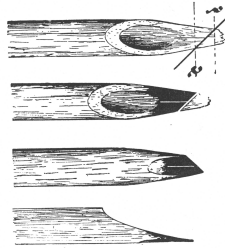
Der Name der kaschmirischen Regional-schrift Śāradā ist wahrscheinlich von der indischen Vorstellung von Kaschmir als Sitz der Göttin der Gelehrsamkeit Sarasvatī (=Śāradā) abgeleitet. Sie entstand aus dem in Kaschmir und Afghanisthan verbreiteten sogenannten Gilgit-Bamian II-Typ der Gupta-Schrift – auch Proto-Śāradā genannt –, ab dem 10. Jhd. spricht man dann von Śāradā im eigentlichen Sinne.¹ Die Schrift entwickelte sich von der frühen inschriftlichen² und der frühen handschriftlichen Form in die bis zum 20. Jhd. gebräuchliche moderne Śāradā.³

Als Schreibmaterialien wurde bis ins 16. Jhd. verleimte Birkenrinde (*bhūrja*) verwendet, dann erfolgt ein allmählicher Übergang auf das in der Moghul-Zeit eingeführte Papier.

Bemerkenswert ist das in Indien sonst kaum

gebräuchliche Hochformat mit großem Rand. Geschrieben wurde unter anderem mit der Rohrfeder (skt. *īṣikā*, *kalama*, vgl. lat. *calamus*) und mit wasserfester Tusche (*maṣi*), welche durch Einkochen von Ruß oder Asche unter Zugabe geeigneter Bindemittel (Harze etc.) erstellt wird.

Wegen der großen Bedeutung der Śāradā-Handschriften für die Überlieferung einer Vielzahl von wichtigen Werken der Sanskrit-Literatur finden sich eine Reihe von Schrifttabellen in kritischen Texteditionen.⁴ Zum Erlernen und Nachschlagen eignen sich die vervollständigten Zeichensätze in SLAJE: *Śāradā* und in GRIERSON: *On the Śāradā Alphabet*, die hier ebgedruckt sind.

¹ Die Grenze wird von verschiedenen Paläographen unterschiedlich gezogen.

² Siehe B. K. KAUL DEAMBI: *Corpus of Śāradā Inscriptions of Kashmir. With Special Reference to Origin and Development of Śāradā Script*. Delhi: Agam Kala Prakashan 1982.

³ Ein zeitgenössisches Schriftbeispiel bietet: GEORGE GRIERSON: "On the Śāradā Alphabet". In: JRAS 1904, S. 67–73.

⁴ Siehe WALTER SLAJE: *Śāradā. Deskriptiv-synchrone Schriftkunde zur Bearbeitung kaschmirischer Sanskrit-Manuskripte*. Reinbek: Verlag Inge Wezler 1993.

VOKALE UND DIPHTONGE

a	अ	ā	आ	i	इ	ī	ई	u	उ
ū	ऊ	ī	ऀ	ī	ऀ	ī	ऀ	ī	ऀ
e	ए	ai	ऐ	o	ऋ	au	ऌ	om̄	ॐ

KONSONANTEN

ka	क	kha	ख	ga	ग	gha	घ	ṅa	ङ
ca	च	cha	छ	ja	ज	jha	झ	ṅa	ञ
ṭa	ट	ṭha	ठ	ḍa	ड	ḍha	ढ	ṅa	ण
ta	त	tha	थ	da	द	dha	ध	na	न
pa	प	pha	फ	ba	ब	bha	भ	ma	म
ya	य	ra	र	la	ल	va	व		
śa	श	ṣa	ष	sa	स	ha	ह		

VISARGA ETC.

Visarga	ḥ	:	>	kaḥ	कः	Jihvāmūliya	ḥ	ṽ	>	ḥka	कृ
Upadhmaniya	ḥ	ṽ	>	hpa	पै	Anusvāra	m̄	ṽ	>	kaṁ	कं
Anunāsika	m̄	ṽ	>	kaṁ	कै	Avagraha	˙	˙	>	˙ja	ज
Virāma	˙	>		m	मी						

VOKALISIERUNG

क kā णा ङ > ञ ja ञ > ञ ja ता र > र ता
 णा ञ > ञ णा कि की की
 म cu ka क > कु ku गा ग > गु gu
 jha ञ > ञ jhu णा ङ > ञ ñu jhu ञ > ञ jhu ñu ङ > ञ ñu
 दु उ > उ dū तु उ > उ tū bhū उ > उ bhū सु मु > मु sū
 ru उ > उ rū va व > व vṛ ता उ > उ tṛ
 na व > व nṛ ka क bildet: कṛ त्र उ > उ tṛ ता उ > उ tṛ
 ka क > क kī ka क > क ke ka क > क kai
 ka क > क ko ka क > क ko ka क > क kau

LIGATUREN

ङ (ṅa) + क (ka) > क ṅka जा (ja) + जा (ja) > जा jja जा (ja) + वा (va) > जा jva etc.
 जा (ja) + घ (ya) > जा jya उ (ta) + घ (ya) > उ tyā दा (da) + घ (ya) > द्या dya etc.
 ग (ga) + र (ra) > ग gra उ (ta) + र (ra) > उ tra भ (bha) + र (ra) > भ्र bhra etc.
 र (ra) + क (ka) > क rka र (ra) + ग (ga) > र rga र (ra) + जा (ja) > र rja
 र (ra) + वा (va) > व rva र (ra) + क्ष (kṣa) > र rkṣa र (ra) + घ (ya) > र rya
 र (ra) + ण (ṅa) > र rṅa र (ra) + थ (tha) > र rtha र (ra) + घ (ya) > र rya
 र (ra) + ध (ṣa) > र rṣa र (ra) + ह (ha) > र rha
 क kka क kta क ktva क kpra
 क (ka) + ध (ṣa) > क kṣa जा (ja) + ण (ṅa) > जा jṅa उ (ta) + थ (tha) > उ ttha

ɖ (da) + ɗ (dha) > ɗɗha ɗ (na) + ʈ (tha) > ʈntha ɗ (na) + ɗ (dha) > ɗndha
 ɖ (sa) + ʈ (ta) > ʈɖta ɖ (sa) + ɗ (tha) > ɗɖtha ɖ (sa) + ʈ (na) > ʈɖna
 ɖ (sa) + ʈ (tha) > ʈɖtha ʈ (ha) + ɗ (ya) > ɗhya (nda) ɖ > ɗɖndu
 (tsa) ʈ > ʈtsu (nta) ʈ > ʈntu (rta) ʈ > ʈrtɖ
 (rya) ɗ > ɗryū (sta) ɖ > ɖstu (sma) ɖ > ɖsmɖ
 (rtra) ɗ > ɗrtrā (nka) ʈ > ʈnkā (ñna) ɗ > ɗñā (jja) ɗ > ɗjā
 (jña) ɗ > ɗjñā (jya) ɗ > ɗjyā (tka) ʈ > ʈtkā (nsa) ɖ > ɖnsā
 (kra) ɗ > ɗkru (dra) ɗ > ɗdru (bhra) ɗ > ɗbhru
 (śra) ɗ > ɗśru etc. (dru) ɗ > ɗdrū (śru) ɗ > ɗśrū etc.

SEMI-HOMOGRAPHE

a/ya : ɖ ʈ ju/jva : ɗ ʈ u/ta ɗ ʈ
 ku/kta : ʈ ʈ nka/tka : ʈ ʈ ɗa/ta/ru : ʈ ʈ ʈ
 ca/da/śa : ɖ ɖ ɖ cya/dya/mya/śya/sya : ʈ ʈ ʈ ʈ ʈ
 tu / tta / nta / rta : ʈ ʈ ʈ ʈ t-(ya) / tt-(ya) / n-(ya) : ʈ ʈ ʈ
 tya / dya / bhya : ʈ ʈ ʈ tya / tɖ : ʈ ʈ tva / dva : ʈ ʈ
 tha / śa : ɖ ɖ dya / dhya / pya / yya / śya : ʈ ʈ ʈ ʈ ʈ
 dhva / śva : ʈ ʈ pha / ha : ʈ ʈ ba/rdhva : ʈ ʈ ʈ ʈ
 bdha/bva : ʈ ʈ bya/bva : ʈ ʈ bra/vra : ʈ ʈ
 ma/sa : ɖ ɖ ya/śa : ɖ ɖ
 rū/rtha : ʈ ʈ hr/hya : ʈ ʈ

ZAHLEN

0 • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 0.